

Regionale uddannelsesstrategier – udfordringer og muligheder

Regionalt fokus på uddannelse

Regionerne er involveret i to overordnede strategiske indsatsområder. Den regionale erhvervsudviklingsstrategi og den regionale udviklingsplanlægning.

Begge opgaver vil have fokus på vækstpolitik og visioner for den fremtidige udvikling i regionen, og begge opgaver skal løses i samarbejde med en række andre aktører.

Inden for uddannelsesområdet vil følgende forhold blive centrale omdrejningspunkter:

- borgernes og brugernes adgang til uddannelse
- uddannelsesmuligheder regionalt
- uddannelsesmuligheder i yderområder
- bedre koordinering og større overskuelighed
- målsætninger om et højere uddannelsesniveau

Tilsvarende bliver der fokus på et bedre samspil mellem uddannelsesinstitutioner og erhvervsliv, herunder vidensoverførsel og udvikling af nye uddannelser samt videreudvikling af eksisterende.

Der er nok at tage fat på for at højne uddannelsesniveaut, så regionerne står bedre rustet i videnøkonomien.

Betydningen af uddannelse

Uddannelse, opbygning og spredning af viden, opstart og vækst i nye virksomheder samt informations- og kommunikationsteknologi er udpeget som fire nøgleområder, der får stadig større betydning for den økonomiske velstand.

Den teknologiske udvikling, globaliseringen og det stigende videnindhold i varer og tjenester medfører, at der stilles stadig højere krav til medarbejdernes vidensniveau. Og det er en fælles udfordring i alle OECD-landene og deres regioner. Uddannelse er en nøgleparameter for en region for at have tilstrækkelig kvalificeret arbejdskraft til at kunne tiltrække vækstvirksomheder eller videreudvikle eksisterende virksomheder til vækstvirksomheder.

Tilsvarende er gode uddannelser en forudsætning for god offentlig service. Og gode grundlæggende og almene uddannelser en afgørende faktor for at fungere i et stadig mere komplekst samfund.

Uddannelsespolitikken har tre ben

Der er tre ben i uddannelsespolitikken. Nemlig at sikre solide basale kundskaber. Sikre gode erhvervsrettede uddannelser og efter-/videreuddannelser, der er i dynamisk samspil med udviklingen på det private og offentlige arbejdsmarked. Sikre uddannelser på det højeste videnskabelige niveau. De tre ben står ikke i et latent modsætningsforhold til hinanden. De bygger i betydeligt omfang på hinanden, så en uddannelsesstrategi kan godt forene flere hensyn.

Nationalt og internationalt er der fremlagt en række ambitiøse kvantitative mål vedrørende uddannelsesniveau, herunder at alle unge skal have en ungdomsuddannelse og at mindst 50 pct. skal have en videregående uddannelse. Det er høje mål.

Danmark har meget få unge, som ikke starter på en ungdomsuddannelse. men vi har haft meget svært ved at hæve andelen af befolkningen med mindst en ungdomsuddannelse. Ca. hver femte unge gennemfører ikke en ungdomsuddannelse. Hermed er vi blevet overhalet af en række OECD-lande. Tilsvarende ser billedet ud i forhold til andelen af befolkningen med en videregående uddannelse, hvor andelen kun er hævet svagt i Danmark. Mens andelen er hævet med over 10 pct. point i de lande, der i dag er placeret i toppen.

De overordnede uddannelsespolitiske mål forholder sig ikke umiddelbart til strategier for, hvilke kvalifikationer der er behov for. Det bliver en opgave i de enkelte regioner at sikre et godt samspil mellem erhvervsudvikling og udviklingen inden for uddannelsesområdet. Med afsæt i regionens erhvervsstruktur og uddannelsesinstitutioner kan der fremlægges planer og strategier for en offensiv uddannelsessatsning, der håndterer en række uddannelsespolitiske udfordringer.

Den regionale udfordring.

Uddannelsesinstitutionerne kan understøtte den regionale udvikling. I alle regioner er der fokus på iværksætter, innovationskapacitet, videnopbygning og –formidling samt uddannelsesniveau. Med de forventede reformer af den institutionelle struktur for de videregående uddannelser får de videregående uddannelsesinstitutioner klare regionale opgaver og ansvar. Tilsvarende har erhvervsskolerne og voksenuddannelsescentrene fået et stadig større geografisk underlag. En proces som forstærkes med det igangsatte udviklingsprogram for kompetencecentre i lærende regioner, hvor flere voksenuddannelsesinstitutioner arbejder sammen.

Hermed forbedres mulighederne for at lave en regionalt sammenhængende uddannelsesstrategi. Den skal på en gang være handlingsanvisende og forholde sig til de store aktuelle uddannelsespolitiske udfordringer, som skitseret nedenfor.

Bedre sammenhæng mellem uddannelser og erhvervsstrategi →
 Færre overgangsproblemer →
 Bedre samspil mellem arbejdsmarkedet og uddannelsesområdet →
 Bedre samspil mellem uddannelsesinstitutioner →
 Fælles fokus på særlige indsatsområder som eksempelvis iværksætter, internationalisering og integration →

Regional udvikling og vækst

Sammenhængen mellem uddannelser og erhvervsstrategi

De regionale vækstfora udgør regionale partnerskaber, som skal udarbejde en erhvervsudviklingsstrategi og overvåge udviklingen i regionen. Uddannelsessektoren – der er repræsenteret i vækstfora - får en aktiv rolle i strategien. Både i forhold til udvikling af nye, erhvervsrettede videregående uddannelser, som bør tilpasses strategien. Ved at bidrage til at bryde ”den onde cirkel” med mangel på/manglende tradition for højtuddannet arbejdskraft i de danske små- og mellemstore virksomheder. Ved at sikre udvikling af en mere koordineret voksen- og efteruddannelsesindsats.

Vækstfora forventes at satse på videnopbygning inden for særlige kompetenceområder, der udspringer af arbejdet med den regionale erhvervsudviklingsstrategi. Bidrage til at identificere mulige fremtidige væksterhverv på baggrund af forskning og analyser.

Derudover skal der udvikles nye metoder til videnoverførsel, samarbejder/partnerskaber om udvikling af nye videnområder. Overførsel af viden

fra videninstitutioner til virksomheder og vice versa. Indgå i innovationsmiljøer, bidrage i forhold til iværksætterhuse mv.

Side 4

Regionerne støtter etableringen af stærke, regionalt forankrede videregående uddannelsesmiljøer, som skal sikre et bredt og varieret udbud af tekniske, merkantile, sundhedsfaglige og pædagogiske uddannelser i alle regioner.

Regionerne støtter bestræbelserne for at sikre et bedre samarbejde mellem voksenuddannelsesinstitutionerne og virksomhederne i form af kompetencecentre i lærende regioner.

Forsknings- og udviklingsmidler skal reserveres til arbejdet med de regionale erhvervsudviklingsstrategier, så viden ikke bare flytter ud med kommer på arbejde.

Tilgange og overgange i uddannelsessystemet

Adgangen til uddannelse geografisk og teknologisk er en væsentlig parameter for at sikre at flere unge uddannes mere. Tilsvarende skal der bygges broer i overgangene i uddannelsessystemet.

Regionerne skal sikre et bredt og varieret udbud af ungdomsuddannelser og almene voksenuddannelser i regionen i samarbejde med de selvejende uddannelsesinstitutioner.

Regionerne vil koordinere indsatsen i samarbejde med uddannelsesinstitutioner og kommuner med henblik på at reducere restgruppen.

Samspelet mellem arbejdsmarkedet, virksomheder og uddannelsesområdet

Problemstillingerne knytter sig bl.a. til virksomhedernes involvering i uddannelsesområdet i form af ansvar for at gennemføre den praktiske del af vekseluddannelser, at sikre sammenhæng mellem den teoretiske og den praktiske undervisning, sikre praktikpladser og sikre, at uddannelsesinstitutionerne og eleverne har viden om udviklingen inden for forskellige brancher.

Inden for voksen- og efteruddannelsesområdet drejer det sig også om at sikre overblik over muligheder for opkvalificering, bedre koordinering af efteruddannelsen med de virksomhedsinterne kurser og løbende kompetenceudvikling i kraft af job. Anerkendelse af realkompetencer i det formaliserede uddannelsessystem bliver også et indsatsområde.

Den dynamiske og praksisnære udvikling af uddannelsesområdet samt udvikling af nye uddannelser kan ideelt finde sted i et samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner, virksomheder og arbejdsmarkedets parter.

Regionerne vil arbejde for større fleksibilitet i uddannelsessystemet, så det bliver nemmere at videreføre erhvervede kompetencer.

Samspil mellem uddannelsesinstitutioner

Et bedre samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner horisontalt skal udvikles, så der samarbejdes om udbuddet af uddannelser, specialiserede satsninger, løbende samarbejde med erhvervslivet. Afhængig af regionens geografi mv. kan samarbejdet evt. organiseres i flere områder i regionen.

Endvidere er det oplagt at der er forskelle mellem grundskoleniveau, ungdomsuddannelsesniveau, voksen- og efteruddannelsesniveau og videregående uddannelsesniveau.

Voksen- og efteruddannelsesområdet er præget af en række aktører, der ikke i fornødent omfang har koordineret deres udbud, så det er vanskeligt for særligt de mindre og mellemstore virksomheder at orientere sig i forhold til det samlede udbud. Tilsvarende er der ikke faste modeller, som sikrer realkompetencevurdering i forbindelse med deltagelse i VEU-aktiviteter.

Uddannelse til alle unge kræver et samarbejde med en række kræfter i regioner primært kommuner, ungdomsuddannelsesinstitutioner og arbejdsmarkedets parter. Der er en række uddannelsesinstitutioner og særligt mange små og mellemstore virksomheder involveret i ungdomsuddannelserne.

I tilknytning til vækstforum kan der skabes rum for en strategisk dialog om uddannelsesudvikling, hvor uddannelsesinstitutioner sammen med andre relevante aktører drøfter muligheder for arbejdsdeling, nærmere samarbejde om udvikling af nye uddannelser målrettet regionens behov samt nye metoder til videnovertagelse.

Et bedre vertikalt samarbejde mellem de forskellige uddannelsesniveauer via brobygningsaktiviteter, praktikordninger, lærerudveksling mv. skal også drøftes og afprøves.

Regionerne vil invitere til en mere intensiveret uddannelsessamarbejde, så de begrænsede uddannelsesressourcer udnyttes optimalt.

Særlige indsatsområder

Med et regionalt udgangspunkt er det mulig at håndtere tværgående satsningsområder såsom iværksætter, internationalisering og integration. Der kan etableres samarbejder mellem folkeskoler, ungdomsuddannelsesinstitutioner og videregående uddannelser, der vil styrke særlige spydspidskompetencer.

Indsatsområderne kan have deres udgangspunkt i den regionale udviklingsplan og/eller i erhvervsudviklingsstrategien. Områderne kan endvidere spille sammen med initiativer i relation til EU's strukturfonde.

Regionerne vil koble visionerne fra den regionale udviklingsplanlægning og erhvervsudviklingsstrategien og på baggrund heraf igangsætte fremadrettede uddannelsesaktiviteter.

Regionale uddannelsesstrategier vil omfatte en stribe aktører, der ikke er indplaceret i et hierarkisk forhold til hinanden. Det drejer sig om ministerier, beskæftigelsesråd, kommuner, region, vækstfora, uddannelsesinstitutioner, virksomheder og arbejdsmarkedets parter.

Mulighederne for at omsætte strategier til handlinger kræver samarbejde mellem en række aktører.

Der skal opbygges analysekapacitet, så der sikres viden om udvikling i ungdomsårgange, overgangsfrekvenser, uddannelsesniveau mv. Tilsvarende er der behov for at samle og formidle de gode eksempler. Der er allerede mange gode tiltag i gang for at nedsætte frafald, opnå bedre sammenhæng mellem teori og praktik, sikre højere overgangsfrekvenser, samarbejde om udbud og valghold mv. Men der mangler en systematiseret dialog på lokalt/regionalt niveau om de gode eksempler samt positive og negative erfaringer i forhold til særlige tiltag.

Regioner og kommuner kan i samarbejde med uddannelsesinstitutioner og virksomheder etablere uddannelsesråd. De kan eksempelvis i forhold til ungdomsuddannelsernes naturlige optageområder lave konkrete strategier for at sikre at flere unge gennemfører en ungdomsuddannelse på baggrund af de regionale analyser, samt udveksle ideer og erfaringer.

Tilsvarende kan der etableres samarbejder på det videregående uddannelsesniveau for at skabe rum for dialog om uddannelsesudvikling. Her kan uddannelsesinstitutioner sammen med andre relevante aktører drøfte mulig-

heder for arbejdsdeling, nærmere samarbejde om udvikling af nye uddannelser målrettet regionens behov samt nye metoder til videnoverføring.

Side 7